

Kulturområdets ekonomiska betydelse

Kultur- och konstområdets ekonomiska betydelse kan granskas via

- Kulturens totala ekonomi utgörs av en summa bestående av direkta, indirekta och resonanseffekter
- Även om endast de direkta ekonomiska verkningarna är obestridliga, betyder fokus på endast de siffrorna att man missar konst- och kulturområdets kanske rentav väsentligaste ekonomiska verkningskanaler

Direkta ekonomiska effekter

- Enklast att hitta bevismaterial
- Viktigaste tal att bedöma är det mervärde som konsumtionen av kultur- och konstområdets produkter och tjänsten medför samt mängden personer och företag som branschen sysselsätter
- År 2018 var andelen av BNP 3,3 %
- År 2019 sysselsatte kulturbranscherna nästan 120 000 personer och det fanns 18 000 företag i branschen, med en total omsättning på 13,4 miljarder euro

Kulturbranschens indirekta ekonomiska effekter bör i första hand ses som *accelererande och möjliggörande* faktorer vid sidan av verksamheten inom de övriga branscherna

Kulturbranschen är ett livsvillkor för evenemangsindustrin

Kulturbranschen är en viktig faktor för turismen i Finland och kulturturism är en växande trend

Indirekta ekonomiska effekter

- Det är svårt att exakt identifiera de indirekta effekterna, så de bör i första hand ses som *accelererande* och *möjliggörande* faktorer vid sidan av verksamheten inom de övriga branscherna
- De mest konkreta är branschens egen konsumtion och dess utgiftsposter, dvs.: År 2018 betalade kultur- och masskommunikationsbranscherna ut 3,6 miljarder euro som övergick till köpkraft
- Kulturens möjliggörande roll återspeglas även inom övriga branscher, såsom restaurang- och evenemangsbranscherna: kulturevenemang och -festivaler utgör merparten av evenemangsindustrins arbetsfält och många restaurangtjänsters koncept är väsentligen förknippat med kultur.
- Kulturen har även observerats ha positiva regionala ekonomiska effekter och positiva effekter på städers image
- Kulturen är även en viktig faktor för turismen: Enligt Världsturismorganisationens utredning är kulturturism en starkt växande del av turismbranschen som helhet

Indirekta resonanseffekter som avser välbefinnandet

- När man deltar i konstverksamhet och nyttjar konst i hälsovårdstjänster har det observerats ha en koppling till förebyggande av hälsoproblem och ge effektivare vårdprocesser detta kan ge besparingar inom hälso- och socialbranschens offentliga kostnader
- Inkluderande konstverksamhet har konstaterats ha en koppling till trivseln och arbetshälsan på arbetsplatser detta kan ge minskade kostnader orsakade av frånvaro och utebliven arbetsinsats

Pandemins verkningar på kultur- och konstområdet

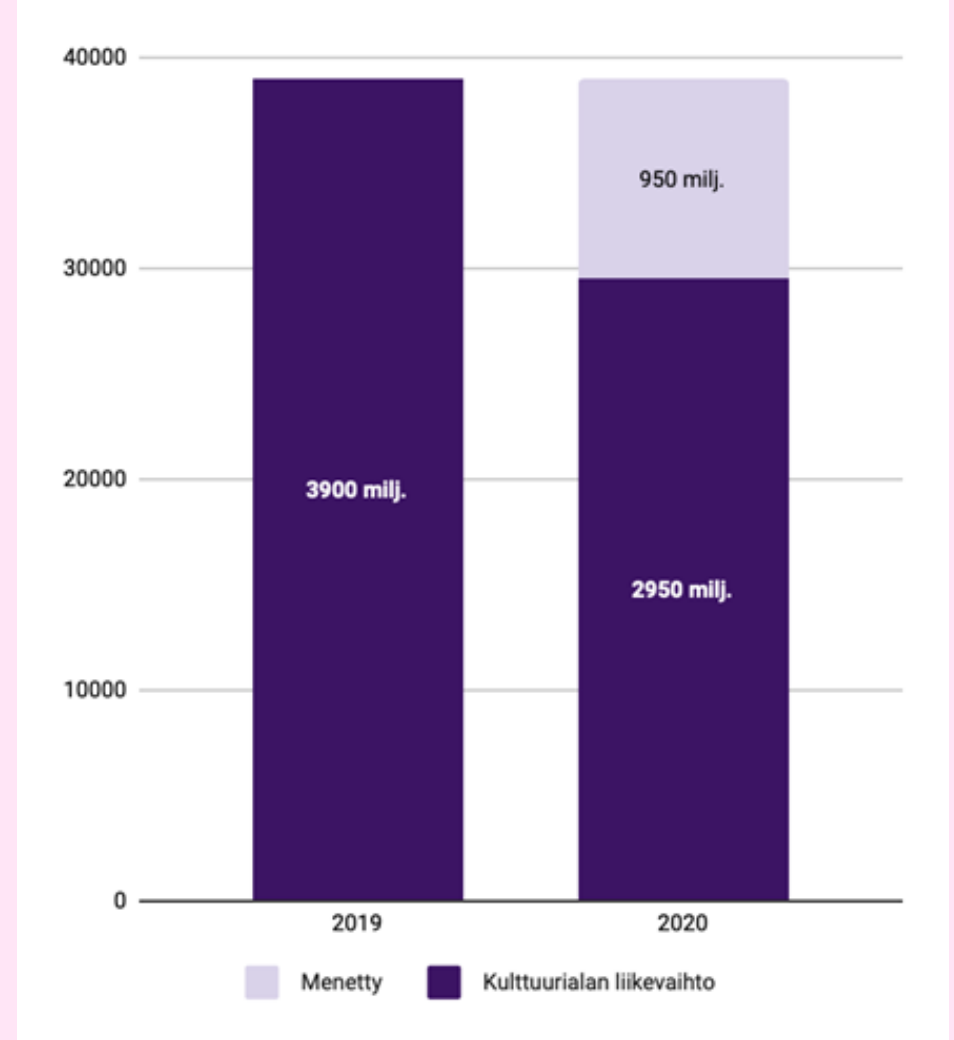
Enligt statistiken

Pandemins verkningar kan spåras genom att granska Statistikcentralens branschklass R (konst, underhållning och rekreation)

- Verkningarna kan bedömas ur perspektiven av **utebliven omsättning** och **förlorade arbetstimmar**.
- Baserat på Statistikcentralens data kan man uppskatta att konst, underhållning och rekreation är en av de branscher som lidit mest
- Arbetstimmarna inom konst-, underhållnings-, och rekreationsbranschen har konstaterats rasa med 30 % från föregående kvartal

statens stödpaket kan ha haft en positiv verkan på antalet arbetstimmar hösten 2020

Den slutliga bilden av pandemins verkningar fås först när mer detaljerad statistik är klar

Genom att kombinera uppgifter i servicebranschens omsättningsgraf med data i struktur- och bokslutsdatabasen kan man uppskatta att konst-, underhållnings- och rekreationsbranschen år 2020 förlorat omsättning för nästan en miljard euro.

Enligt kvalitativa enkätundersökningar

- Pandemins konsekvenser för kultur- och konstområdet har konstaterats vara särskilt svåra
- I UKM:s enkät riktad till branschen år 2020 uppgav hela 50 % av de svarande att deras verksamhet väsentligen riskerats under våren 2020. Nettoinkomstförlusterna uppskattade de svarande vara cirka 130 miljoner euro. (preliminär uppskattning, men ger en bild av verksamhetens förluster)
- I UKM:s enkät år 2021 hade knappt hälften av de svarande varit tvungna att permittera eller avbryta lönebetalningen och cirka 40 % hade minskat sina rekryteringar. Nästan 9 av 10 svarande bedömde att deras inkomster hade försämrats. Som positiva verkningar ansåg nästan hälften av de svarande att de även fått nya arbetsmöjligheter och två tredjedelar av de svarande hade utvecklat nya digitala verksamhetsformer.
- Av aktörerna inom kultur- och konstområdet hade 37 % fått stöd från UKM, 16 % hade fått andra stipendier eller bidrag t.ex. från privata stiftelser och 12 % hade fått företagsstöd inom ANM:s förvaltningsområde, t.ex. från Business Finland eller NTM-centralerna. Dessutom uppgav 10 % att de hade erhållit coronapandemistöd från kommunerna och 40 % hade inte fått några som helst stöd. (UKM:s enkät till branschen år 2021.)
- Enligt den kultur- och konstbarometer som Centret för konstfrämjande låtit utföra upplevde 76 % av de svarande att pandemisituationen hade påverkat deras arbete. Effekter var exempelvis nedstängda föreställnings- och övningslokaler och bristen på köpare och publik. Som positiva effekter såg man bl.a. möjligheten att koncentrera sig på konsten.

Pandemins verkningskanaler specificerade

- Pandemins verkningar på kultur- och konstområdet kan grupperas enligt fyra dimensioner: den chock som stödinstitutionerna ställts inför, indirekta effekter, direkta effekter samt bristen på resiliens.

**Den chock som
stödinstitutionerna
ställts inför**

T.ex. minskade medel
från Veikkaus-vinster

**Pandemins
indirekta effekter**

T.ex. den minskade
konsumtionen till följd
av rädsla för smittrisk

**Pandemins direkta
effekter**

T.ex. hinder för
verksamhetsutövande
orsakade av
begränsningsbeslut

**Brist på resiliens
inom branschen**

T.ex. problematiken
med att anställningar
inte är permanenta

Den chock som stödinstitutionerna ställts inför

- Användningen av offentliga medel har fått konkurrerande prioriteter på grund av pandemin
- Veikkausvinstmedel har minskat under pandemin år 2002 medlen har kompletterats med tillfälliga lösningar
- Avståndet mellan de kulturpolitiska institutionerna och kulturområdets mångfald har betonats: aktörer som även normalt omfattas av stöden (såsom statsandelsaktörer och nationella institut) har blivit sedda, medan kulturbranschens frifält och frilansare har riskerat att falla utanför krishanteringen.

Indirekt minskad efterfrågan på kultur

- Permitteringar och uppsägningar inom andra branscher har särskilt påverkat konsumtionen av kultur och konst
- Minskad kulturexport och kulturturism när gränserna stängts
- Rädsla för smittrisk och försiktighet bland konsumenter påverkat framför allt kulturella evenemang risk även för att det dröjer innan tjänsterna återgår till det normala

Direkta hinder för verksamheten

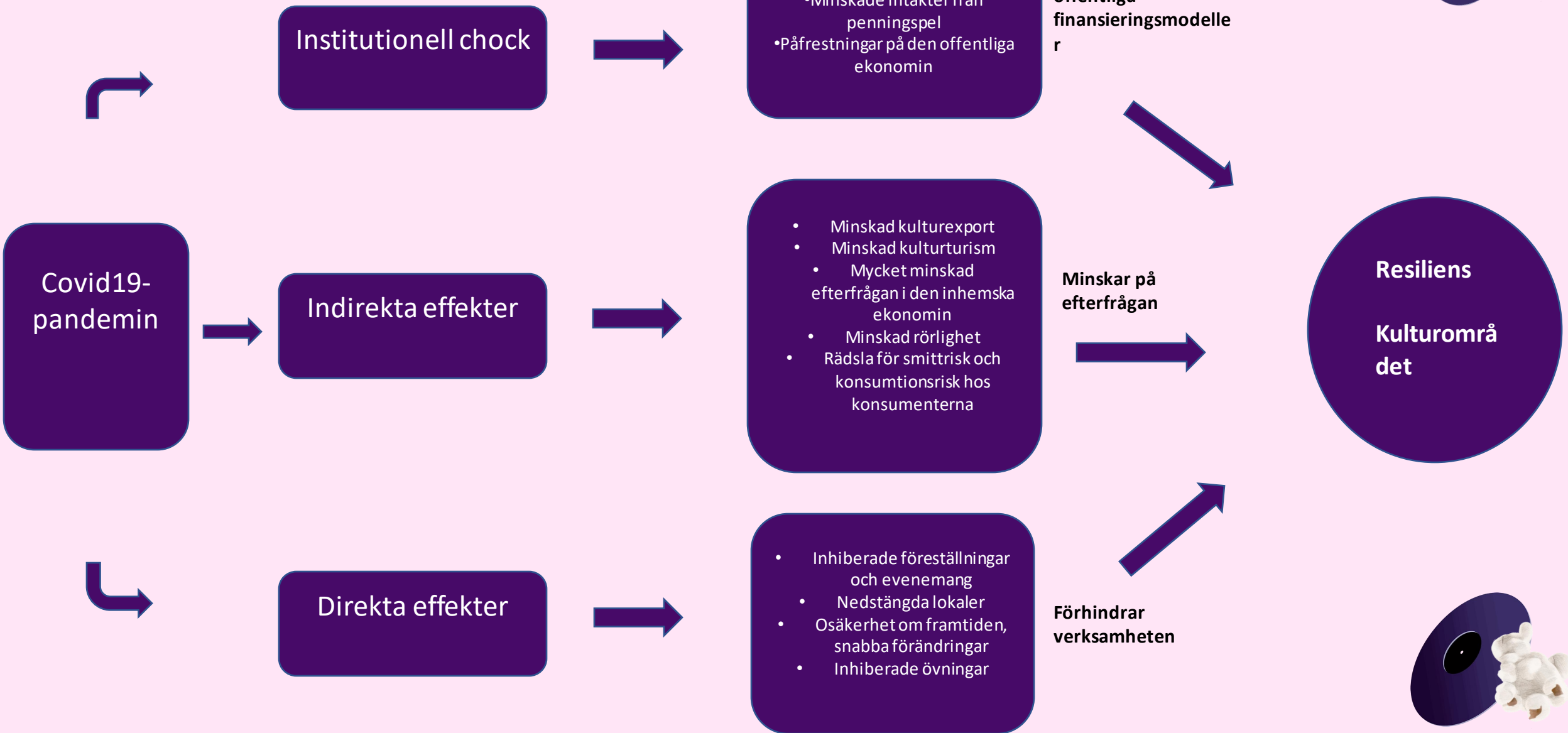
- Flera av myndigheternas och regeringens begränsningsbeslut har gjort det omöjligt för många aktörer inom kulturbranschen att utöva sitt yrke
- Kostnaderna för produktioner är ofta frontlastade och intäkterna är koncentrerade till en kort period riskfyllt att påbörja nya produktioner, vilket bromsar upp återhämtningen

Betoning av bristerna beträffande kultur- och konstområdets resiliens

- Resiliens = branschens förmåg att ta emot stötar när andra skyddsmetoder ger vika
- Pandemin har lyft fram problemen med uppdragsavtal och icke-permanenta anställningar: frilansarna har upplevt det som svårt att ansöka om utkomstskydd för arbetslösa och företagsaktörer har lämnats utanför stöden många har fallit igenom skyddsneten
- Till exempel har organisationer inom evenemangsbranschen varit tvungna att ty sig till penninginsamlingar för att trygga grundskyddet för personer i nöd

Covid19-pandemins verkningar på kultur- och konstområdet

- En uppdelning av pandemins verkningskanaler gör det enklare att uppfatta kulturaktörernas situation skillnader mellan aktörer bör beaktas när man planerar stödformer
- Vid planeringen av stödformer finns det också skäl att begrunda karaktären av den kris som pandemin orsakat: krisen har avslöjat gutfelen i den sköra kulturpolitiken vi står inför en grundläggande debatt om kulturens värden dess roll i samhället

•Den finländska kulturpolitiken kommer eventuellt att omorganisera sig efter 2020 **vi inte bara står inför en ny normal efter pandemin, utan vi bygger upp den**

<https://kulttuurijataide.fi/wp-content/uploads/2021/05/Kulttuurin-puolesta-selvitys-1.pdf>